

Сергій КОРНІЄВСЬКИЙ,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та
права Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури,
м. Дніпро, Україна

ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ДО МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ

Необхідність вивчення складної наукової проблеми активізації взаємодій між регіональними системами всередині країни, а також формування обґрунтованої системи управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні, обумовлена рядом обставин.

По-перше, до початку війни в Україні було помітно дві основні тенденції у розвитку регіональних структур. З одного боку, були зафіксовані зростання різноманіття форм міжрегіонального співробітництва, активізація інтеграційних процесів та розширення взаємодій між регіонами. З іншого боку, розвиток ринкових відносин призвів до збільшення асиметрії і поляризації регіонального розвитку. Це спричинило виникнення проблем, таких як політична регіоналізація, перешкоди для міжрегіонального співробітництва та формування місцевих ринків, а також збільшення рівня фрагментарності економічного простору та розходження регіонів за рівнем розвитку та якістю життя населення. Ці явища стимулювали прояви сепаратизму на сході України та в Криму.

По-друге, інтеграція є однією з основних тенденцій сучасного світового розвитку, оскільки охоплює різні суб'єкти, які діють на всіх рівнях економічного процесу – від домогосподарств до міжнародних економічних союзів. Сьогодні майже неможливо знайти суб'єкти економічних відносин, які б не були залучені в процеси інтеграції.

По-третє, спостерігається об'єктивне посилення регіональної складової розвитку національної економіки. У зв'язку з глобальною інтеграцією економічних відносин стає життєво важливим раціональна організація інтеграційних взаємодій між регіональними системами в Україні. Будь-які прояви дезінтеграції між українськими регіонами підірвуть цілісність країни.

По-четверте, процеси реформування територіальної організації влади та місцевого самоврядування в Україні відображаються у збільшенні взаємодій між регіонами та формуванні міжрегіональних систем. Це сприяє раціональному розвитку регіонів, інтеграції їх економічних систем та прискоренню соціально-економічного розвитку.

По-п'яте, в епоху економіки знань інноваційна активність характеризується високою географічною концентрацією. Це змінює статус

окремих регіонів та міст на міжнародному ринку високотехнологічних товарів, перетворюючи їх на вузлові точки глобальної інноваційної мережі. Тому формування міжрегіональних інноваційних систем є ключовим для активізації трансферу технологій та підвищення конкурентоспроможності регіону.

У сучасних умовах ефективна організація суспільно-господарського життя країни передбачає реалізацію великих міжрегіональних проєктів, комбінування та переплетення потенціалів соціально-економічного розвитку регіональних системних утворень, які тяжіють один до одного, посилення їх конкурентних позицій у глобальному економічному просторі на основі інтеграційних взаємодій.

Але, процеси інтеграції між регіонами всередині країни можуть зіткнутися з різноманітними бар'єрами, які ускладнюють їхню ефективність. Ось кілька типових бар'єрів:

Економічні нерівності: різниці в економічному розвитку між регіонами можуть стати серйозним перешкодженням для інтеграції. Нерівність в рівнях доходів, безробіття та доступу до ресурсів може викликати конфлікти та опозицію.

Культурні та мовні розбіжності: різниці в культурних та мовних аспектах можуть призводити до непорозумінь та відчуття відокремленості між регіонами. Важливо забезпечити культурний діалог та спільний розвиток спільних цінностей.

Політична дисгармонія: регіональні розбіжності в політичних уподобаннях та стратегіях можуть впливати на спроби інтеграції. Різниця в підходах до управління та прийняття рішень може ускладнювати формування спільних політичних стратегій.

Інфраструктурні обмеження: нерозвинена або нерівномірно розподілена інфраструктура (транспортна, комунікаційна) може ускладнювати рівномірний доступ до ресурсів та ринків для різних регіонів.

Нерівномірний розподіл ресурсів: нерівномірне розподілення природних ресурсів (наприклад, сировини або енергії) може створювати нерівності в розвитку регіонів та призводити до конфліктів між ними.

Податкова та фінансова політика: різниці у фінансових стратегіях між регіонами можуть викликати економічні виклики та відчуття нерівності.

Для успішної інтеграції важливо враховувати ці бар'єри та розробляти стратегії для їхнього подолання, забезпечуючи сталість та спільний розвиток всіх регіонів країни.

Для подолання труднощів на шляху до міжрегіональної співпраці можна використовувати різноманітні стратегії та інструменти. Ось кілька можливих підходів:

Економічні стимули: впровадження економічних заходів, таких як податкові пільги чи фінансова підтримка для регіонів, що зазнають труднощів;

– розробка спеціальних економічних зон або інфраструктурних

проектів, які сприяють залученню інвестицій у менш розвинені регіони.

Регіональна політика та управління: впровадження механізмів для забезпечення представництва різних регіонів в уряді та інших рішучих інституціях;

– розвиток регіональних стратегій, що враховують особливості кожного регіону та сприяють його розвитку.

Інфраструктурні та транспортні проекти: реалізація проектів з покращення інфраструктури та транспортної доступності в менш розвинених регіонах;

– розробка стратегій для забезпечення рівномірного розподілу інфраструктурних можливостей.

Розвиток людського капіталу: здійснення програм розвитку освіти та навчання в менш розвинених регіонах;

– впровадження ініціатив для підвищення кваліфікації та розвитку трудового потенціалу на місцевому рівні.

Культурний обмін та співпраця: розробка програм для стимулювання культурного обміну та співпраці між регіонами;

– підтримка мистецьких та культурних ініціатив, які сприяють взаєморозумінню та спільноті між різними регіонами.

Створення регіональних партнерств: активне залучення бізнес-середовища до створення регіональних партнерств та асоціацій;

– розвиток мережевих зв'язків та співпраці між підприємствами та організаціями з різних регіонів.

Ці стратегії та інструменти можуть варіюватися залежно від конкретних викликів, з якими стикається кожен регіон. Важливо розробляти комплексні підходи, щоб забезпечити ефективну міжрегіональну співпрацю та збалансований розвиток.